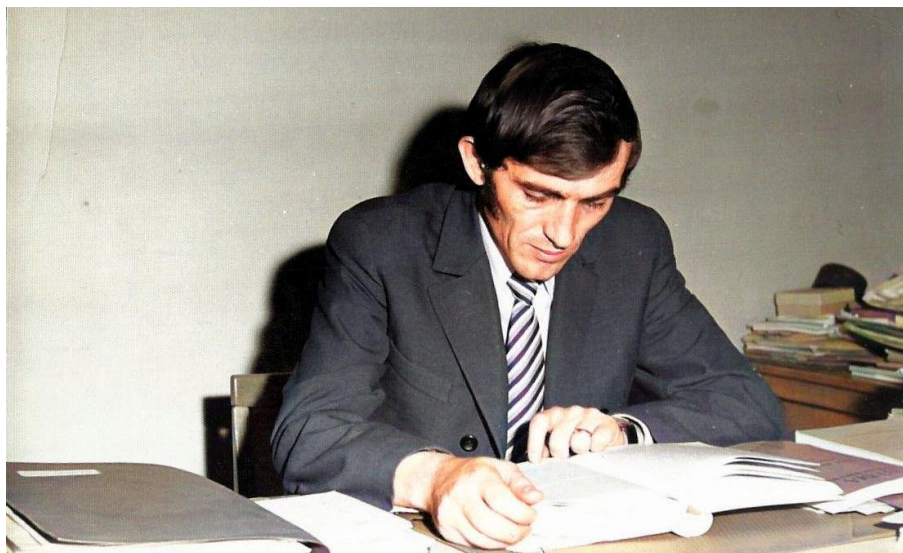

IN MEMORIAM
IOAN I. ȘERBAN (1944-2025)

În luna februarie a anului 2025, comunitatea academică a mai pierdut un mare istoric, un om a cărui prezență discretă a modelat, timp de decenii, spiritul a două instituții de prestigiu: Muzeul Național al Unirii și Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia.

Pentru lumea academică, Ioan I. Șerban a fost muzeograful și cadrul didactic universitar care și-a închinat viața adevărului istoric, contribuind prin cercetări, expoziții și prin activitatea didactică la o mai bună cunoaștere a trecutului și la creșterea prestigiului istoriei ca disciplină științifică. Pentru istoricii din generația noastră, formați la universitatea din Alba Iulia, Ioan I. Șerban a fost profesorul care i-a inițiat, cu erudiție și pasiune, în istoria secolului XX – universală și a României – determinându-i pe mulți dintre ei să continue studiul acestei epoci și după absolvire.

Pentru mine, plecarea sa are o rezonanță mult mai personală. Nu a fost doar profesorul care mi-a ghidat pașii în vremea studenției, ci și colegul care m-a inspirat și sprijinit la începutul carierei didactice universitare. L-am cunoscut în mai multe ipostaze și în toate emana aceeași demnitate liniștită. Nu căuta lumina reflectoarelor, ci prefera rigoarea arhivei și „tăcerea” documentelor, pe care le scotea la lumină cu o răbdare infinită. În amfiteatru, era profesorul sobru și erudit, care transforma cursurile despre evenimentele secolului XX sau despre frământările anului 1918 în adevărate lecții despre curaj și moralitate. Dincolo de catedră, l-am cunoscut și ca vecin și ca tată al unor prieteni buni – o prezență constantă și liniștitoare în peisajul anilor mei de formare. Această proximitate mi-a permis să văd omul din spatele profesorului: un spirit echilibrat, de o modestie rară, pentru care munca era o datorie asumată firesc, fără ostentație.

Născut la 6 decembrie 1944, în satul Alma, comuna Ațel, județul Sibiu, Ioan I. Șerban a cunoscut încă din copilărie rigoarea muncii și valoarea educației. Parcurusul său nu a fost unul facil sau liniar; dimpotrivă, a fost marcat de efort, perseverență și de o dorință constantă de autodepășire. A început prin a învăța o meserie, calificându-se ca strungar la Școala Profesională din Cugir și lucrând în mai multe întreprinderi industriale. În paralel, a urmat cursurile serale ale Liceului „Aurel Vlaicu” din Orăștie, dovedind că pentru el formarea intelectuală nu era doar o etapă, ci o chemare.

Această chemare l-a purtat spre Facultatea de Istorie a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj, unde a studiat între anii 1967 și 1972. Absolvirea facultății a marcat începutul unei cariere dedicate cercetării și valorificării trecutului național. Angajat ca muzeograf la Muzeul Unirii din Alba Iulia, Ioan I. Șerban și-a legat pentru totdeauna destinul profesional de orașul în care s-a proclamat unirea Transilvaniei cu România. În 1993 a obținut calitatea de cercetător în cadrul instituției; în anii 1993-1994 a fost șeful Secției de Istorie, iar între 1994 și 1996 a îndeplinit funcția de director-adjunct al muzeului albaiulian.

Din anul 1993, destinul său a început să se lege și de cel al tinerei universități albaiuliene, numărându-se printre cadrele didactice care au contribuit la fondarea specializării Istorie, în jurul căreia s-a dezvoltat ulterior *Alma Mater Apulensis*. A început ca lector asociat, iar în 1996 a devenit titular în cadrul Catedrei de Istorie. În anul 1998 a obținut titlul de doctor în istorie al Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca. Din păcate, cariera sa universitară s-a sfârșit brusc și prematur în 2005, fiind nevoit să se pensioneze anticipat din cauza unei suferințe care s-a prelungit până la sfârșitul vieții.

Ca cercetător, a abordat teme de istorie politică și culturală din perioada modernă și contemporană a istoriei românilor, concentrându-și atenția asupra vieții românilor din Transilvania în anii dualismului și, în special, asupra momentelor premergătoare sau imediat următoare realizării Unirii din 1918. Rezultatele cercetărilor sale s-au concretizat în publicarea a două cărți și a peste 40 de studii apărute în periodice și volume colective, precum și în aproximativ 90 de comunicări prezentate la diverse conferințe organizate de muzee, institute de cercetare și universități din țară.

Prin întreaga sa activitate, Ioan I. Șerban a slujit cu devotament cercetarea istorică și formarea tinerelor generații. Pentru cei care l-au cunoscut, el rămâne imaginea profesorului discret, a cercetătorului riguros și a omului care și-a purtat vocația cu demnitate și modestie.

Călin ANGHEL*

* Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia, România; e-mail: calin.anghel@uab.ro.